

**«СУЧАСНІСТЬ:
МЕДИЦИНА. ОСВІТА. МОЛОДІЬ»**

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**КЗ «БАХМУТСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ»**

ГО «АСОЦІАЦІЯ МЕДИКІВ УКРАЇНИ»

**ХІІ МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

29-30 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БАХМУТСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
АСОЦІАЦІЯ МЕДИКІВ УКРАЇНИ

СУЧАСНІСТЬ: МЕДИЦИНА. ОСВІТА. МОЛОДЬ

МАТЕРІАЛИ
XII Міжнародної науково-практичної конференції
29-30 травня 2025 року

Бахмут – Полтава – Харків, 2025

УДК 616+37.0(477)

Сучасність: Медицина. Освіта. Молодь: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції. – Бахмут-Полтава-Харків, 29-30 травня 2025 р.//Полтава-Харків: ХНМУ, АМУ, БМФК, 2025 р. – 87 с.

Дане видання містить матеріали доповідей учасників XII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасність: Медицина. Освіта. Молодь», яка відбулася в режимі он-лайн 29-30 травня 2025 року.

Матеріали конференції видаються мовою оригіналу.

Редакційна колегія:

Відповідальні редактори:

Подаваленко А.П. – завідувач кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор.

Красножон Н.М. – директор Бахмутського медичного фахового коледжу.

Усенко С.А. – голова Асоціації медиків України, професор кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб Харківського національного медичного університету.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, граматичну та стилістичну правильність текстів несуть автори і наукові керівники.

*Розглянуто та затверджено на засіданні методичної ради БМФК
Протокол № 6 від 16.05.2025 року*

© Асоціація медиків України, 2025
© Бахмутський медичний фаховий коледж, 2025
© Харківський національний медичний університет, 2025

раннього віку, які не можуть формувати імунну відповідь на введення туберкуліну чи квантиферону, не показано проведення цих тестів.

Отже, суспільна користь від оновлення Календаря є беззаперечною, бо мова йде не лише про медичний ефект, а й про соціальну та економічну стабільність. Запропоновані зміни до Календаря дозволяють актуалізувати імунопрофілактику згідно з вимогами, що диктує сучасність, впровадити нові стратегії та наблизитися до європейських стандартів, направлених на збереження здоров'я популяції на високому рівні.

АНАЛІЗ ПРОЯВІВ ЕПІДЕМІЧНОГО ПРОЦЕСУ СКАРЛАТИНИ В УКРАЇНІ

Подаваленко Алла Павлівна, Харківський національний медичний університет, завідувач кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб

Нессонова Тетяна Дмитрівна, Харківський національний медичний університет, науковий співробітник кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб

Білера Наталія Владиславівна, Харківський національний медичний університет, старший викладач кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб

В останні роки відбувається зростання захворюваності на інфекції, збудником яких є β -гемолітичний стрептокок групи А (*Streptococcus pyogenes*). Скарлатина серед цих інфекцій займає провідне місце. Аерозольно-аспіраційний механізм передачі збудника скарлатини реалізується через повітряно-крапельний, контактнo-побутовий та аліментарний шляхи передачі. Типовий перебіг цієї інфекції характеризується гнійним ураженням мигдаликів, інтоксикацією та дрібно крапковою екзантемою, а при несприятливому перебігу у 2,5 – 14 % осіб може виникати гломерулонефрит, ревматизм та сепсис.

Зростання захворюваності на скарлатину та інвазивні стрептококові інфекції групи А спостерігали у європейських (Великобританія, Ірландія, Франція, Швеція, Німеччина та ін.) та азіатських (Китай, Південна Корея, В'єтнам та ін.) країнах, а також у Сполучених Штатах Америки та Канаді. В Україні у 2023 році були зареєстровані спалахи скарлатини у Івано-Франківській області та Ужгороді.

Тож, скарлатина є актуальною проблемою, що потребує удосконалення епідеміологічного нагляду за нею в системі «Єдине здоров'я» для попередження розвитку та поширення епідемічного процесу.

Метою роботи було проведення багаторічного аналізу проявів епідемічного процесу скарлатини в Україні.

Матеріали і методи. У роботі використано матеріали офіційної статистики Міністерства охорони здоров'я України (форма №2 «Звіти про

окремі інфекції та паразитарні захворювання (річні)». На підставі цих даних провели багаторічний аналіз захворюваності на скарлатину за 1988-2023 роки, вивчали вікові та соціальні групи за 2010-2023 роки та склали прогноз.

Критерій Колмогорова-Смірнова використали для перевірки нормальності розподілу. Тенденцію багаторічної динаміки захворюваності на скарлатину оцінювали за лінією тренду. Для порівняння показників центральної тенденції був застосований критерій Манна-Уїтні. Аналіз вихідних даних з метою виявлення аномальних значень проводили за методом Ірвіна. Циклічність визначали за допомогою спектрального аналізу Фур'є. Для прогнозування скарлатини використали засіб комп'ютерної програми MS Excel 2019 року «*аркуш прогнозу*» (з використанням алгоритму експоненційного згладжування ETS). Для кожного з передбачених значень показника розраховували довірчий інтервал (ДІ).

Результати. Аналіз багаторічної динаміки захворюваності на скарлатину за розрахованою лінією тренду показав зниження захворюваності. Водночас, порівнюючи середній показник захворюваності на скарлатину за останні 10 років із захворюваністю у поточному році, встановили, що захворюваність у 2023 році перевищувала середню багаторічну і становила відповідно 25,48 та 18,81 та на 100 тис. населення. Враховуючи захворюваність на скарлатину в багатьох країнах світу та спалахи в Україні, а також високу активність виражених міграційних процесів нашого населення через воєнний стан, епідемічну ситуацію зі скарлатини можна оцінити як нестійку.

Аналізуючи епідемічні роки в багаторічній динаміці захворюваності на скарлатину виявили підйоми з періодами приблизно 10 років: 1992-1994 рр., 2001-2002 рр. та 2011-2012 рр. Встановили, що в інтервалі між цими циклічними підйомами захворюваності на скарлатину відбувалися підйоми та спади з більш коротким періодом (2-4 роки), що могли виникнути в результаті імунологічного зсуву та формування клонів збудника з вираженою вірулентністю. Досліджуваний період розділили на цикли з 10-річним інтервалом і склали прогноз захворюваності на скарлатину на наступні роки (до 2029 р.). Встановили тенденцією до стабілізації з прогнозом захворюваності 22,38 на 100 тис. населення (ДІ 9,98-34,52). Отримані результати прогнозу свідчать, що в залежності від інтенсифікації дії певних факторів середовища життєдіяльності епідемічна ситуація з скарлатини може змінюватися в будь-яку сторону, враховуючи дані ДІ.

В Україні захворюваність серед дітей була у сотні разів вищою, ніж серед дорослих (відповідно 137,48 на 100 тис. дитячого населення та 0,44 на 100 тис. дорослого населення) ($p=0,00001$), а серед дитячих вікових груп, зокрема, дітей до року (12,72 на 100 тис. вікової групи) та дітей 1-4 років (224,46), 5-9 (230,24), 10-14 (39,3), 15-17 (11,61) років, найвищі показники реєстрували у дітей 1-4 та 5-9 років. Втім, незважаючи на низький рівень захворюваності на скарлатину серед дорослих, необхідно враховувати, що

вони можуть бути носіями стрептококів групи А, причому тривалий період (6 місяців, а то і більше року), або мати іншу нозологічну форму, окрім скарлатини, і при тісному контакті з дітьми стати джерелом інфекції. Крім цього, перенесене захворювання на скарлатину у дорослих з вищою вірогідністю, ніж у дітей, може сприяти розвитку у них вторинних форм, таких як ревматичні хвороби серця, гломерулонефрит та інші.

Вплив соціальних та екологічних факторів, зокрема, висока щільність населення та наявність забруднювачів атмосферного повітря у містах визначили суттєво вищий середній багаторічний рівень захворюваності серед жителів міста (28,89 на 100 тис. міських жителів), ніж серед сільських жителів (8,67 на 100 тис. сільських жителів), ($p=0,0009$). Розраховані лінії тренду вказують на зниження захворюваності серед жителів міста та стабілізацію серед жителів села.

Висновки:

1. В Україні, незважаючи на зниження захворюваності на скарлатину, епідемічну ситуацію можна оцінити як нестійку через наявність умов, які можуть сприяти поширенню цієї інфекції, зокрема активізація міжнародних міграційних процесів, зростання захворюваності в європейських країнах та спалахи скарлатини в деяких областях країни. Групами ризику є діти, переважно вікові групи 1-4 та 5-9 років, та міські жителі.

2. У багаторічній динаміці захворюваності на скарлатину встановлено періодичність епідемічних років приблизно через 10 років, а в інтервалі між цими підйомами спостерігали незначні коливання (підйоми та спади) через 2-4 роки, що може свідчити про мінливість імунного прошарку населення та властивостей збудника скарлатини.

3. В Україні скарлатина не входить до переліку інфекційних хвороб, за якими проводиться епідеміологічний нагляд в системі «Єдине здоров'я», що не виключає гіпо- або гіпердіагностику цієї інфекції. Тож, вважаємо, що назріла необхідність переглянути систему епідеміологічного нагляду за скарлатиною, зокрема щодо удосконалення *інформаційної* (запровадити реєстрація різних клінічних форм стрептококових інфекцій групи А; посилити спостереження за динамікою захворюваності, летальності та носійства, включаючи мікробіологічний моніторинг), *діагностичної* (виявляти закономірність поширення захворювань в часі, по території і серед різних груп; визначати провідні фактори ризику, умови чи причини розвитку та поширення епідемічного процесу; аналізувати активністю циркуляції різних серотипів стрептококів групи А) та *управлінської* (підготувати компетентних фахівців щодо застосування триступеневої системи визначення випадку: можливий, ймовірний, підтверджений) *підсистем*, враховуючи визначення випадку скарлатини за клінічними, епідеміологічними та лабораторними критеріями.

Сучасність: Медицина. Освіта. Молодь: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції. – Бахмут-Полтава-Харків, 29-30 травня 2025 р.//Бахмут-Полтава-Харків: ХНМУ, АМУ, БМФК, 2025 р. – 87 с.

Відповідальний за випуск: Шендрик Т.М. – методист КЗ «Бахмутський медичний фаховий коледж»

Підписано до друку 22.05.2025
Наклад 100